

Tájékoztató
az Érdekegyeztető Tanács 1991. október 25-ei üléséről

I.

Az ÉT az első napirendi pont keretében megvitatta a kollektív bértárgyalási rendszer kiépítéséről szóló bizottsági (szakértői) előterjesztést, és azt a további munkához alapnak tekinti.

1. Az ÉT megállapodott arról, hogy többszintű kollektív bértárgyalási és -megállapodási rendszer 1992-es bevezetését kezdeményezi a vállalkozási szférában. A bértárgyalási és -megállapodási rendszer

- az országos ÉT megállapodások (ajánlások),
- az ágazati-szakmai és a regionális kollektív bértárgyalások és -megállapodások, valamint
- a vállalkozásokon belüli megállapodások egymással összefüggő szintjeiből áll.

A bevezetésre szánt megállapodási rendszer átfogóan körvonalazott működési mechanizmusát a Bér- és Munkaügyi Bizottságban tovább kell konkretizálni.

2. Az ÉT tudatában van annak, hogy a középszintű (ágazati-szakmai, stb.) tárgyalások feltételei nem teljesen adottak, ezért hangsúlyozza: a többszintű bértárgyalási modell hatékony működése (munkaerőpiaci szabályozószerepe) szempontjából alapvető jelentőségű, hogy a középszintű bértárgyalások intézményi feltételei milyen módon és milyen gyorsan épülnek ki széleskörűen. Ugyanakkor a szociális partnerek tisztában vannak azzal is, hogy a középszintű megállapodások mind tárgyukat, mind hatályukat illetően csak fokozatosan válnak általános érvényűvé.

Az ÉT

- felhívja az országos munkaadói és munkavállalói érdekképviseleti szervezeteket arra, hogy a bértárgyalások intézményeinek a kiépítése érdekében kölcsönösen kezdeményezzék az ágazati-szakmai szerveződésű kapcsolat-felvételeket. Törekedjenek tisztázni a bértárgyalások szempontjából a különböző országos szövetségekhez tartozó, azonos területen illetékes ágazati - szakmai szervezetek közötti együttműködés kérdéseit,
- tudomásul veszi, hogy mind a munkaadói, mind a munkavállalói oldal rövid időn belül felméri: milyen széles körben várható 1992. elején az ágazati-szakmai és regionális bértárgyalások megkezdése,
- szorgalmazza, hogy a szociális partnerek a maguk eszközeivel is segítsék az ágazati-szakmai bértárgyalások intézményeinek a létrejöttét.

3. Az ÉT előzetes egyezségekre jutott abban, hogy - a megállapodások önkorlátozó - szolidáris jellegének követelményére is tekintettel - a Tanács 1992-re vonatkozó bértárgyalásainak tárgya kell legyen:

- a minimális bér (a bérek legkisebb összege) 1992. évi kötelező mértéke,
- a piaccgazdasági követelményeknek megfelelő, egyszerűsített ágazatközi besorolási és alapbérrendszer (amiről az ÉT külön előterjesztést tárgyal meg),
- az éves átlagbérnövekedés nemzetgazdasági és vállalkozás szférabeli makrogazdasági irányszáma,
- a bérnövekedés ajánlott minimális mértéke,
- az éves bérnövelés maximumára vonatkozó ajánlás.

Az ÉT megállapodásokhoz (ajánlásokhoz) szükséges adatokra, (paraméterekre) a Bér-és Munkaügyi Bizottság teygen, számításokkal alátámasztott javaslatot.

A bizottság a javaslatot a Kormány által rendelkezésre bocsátott szükséges tény és prognózis számok figyelembevételével készíti el.

4. Az ÉT egyetértett azzal, hogy a főbb makrogazdasági folyamatokat befolyásoló esetleges intézkedésekről konzultációt kell folytatni a Tanácsban akkor, ha a nemzetgazdasági átlagbér várható éves változása az ÉT megállapodásoknál figyelembe vett irányszámoktól tendenciózusan eltér. A konzultációt az ÉT bármelyik oldala kezdeményezheti.

A konzultáció során a folyamatokat komplexen kell elemezni, nem szűkíthető le az értékelés csupán az átlagbérnövekedésre.

A Bér- és Munkaügyi Bizottság dolgozza ki a komplex elemzés kritériumait. A kritériumok között szerepelnie kell p1. a bértömeg-növekedés, a termelés-, a foglalkoztatás-, valamint az ár-és megélhetési költségalakulás adatainak is.

A munkavállalói oldal szerint konzultáció kell akkor is, ha a makrogazdasági átlagbérnövekedés mértéke érzékelhetően kisebb az ÉT megállapodásban rögzítetténel.

5. Az ÉT tudomásul-veszi, hogy a Kormány - amennyiben egy megfelelő bérmegállapodásos rendszer kialakítható - kész lemondani a bérek központi szabályozásáról.

Ugyanakkor megérti, hogy az ezzel járó kockázatokat mérsékelendő a Kormány 1992-re nem helyezi hatályon kívül, hanem csak felfüggeszti a bérnövekedés adóztatásának rendszerét.

A kormányzati oldal kinyilvánította, hogy a Kormány

- a felfüggesztett bérszabályozást csak akkor lépteti hatályba ismét, ha az 1992. évi főbb makrogazdasági folyamatok a prognosztizáltnál lényegesen kedvezőtlenebbül alakulnak,
- a bérszabályozás hatálybaléptetését egyoldalú kormányzati döntésként (nem ÉT megállapodásként) prezentálja,
- megtárgyalja az ÉT-ben a felfüggesztett szabályozás konstrukcióját, mértékszabályait és alkalmazásának potenciális hatályát.

Az ÉT megállapodott arról, hogy

- a felfüggesztésre kerülő bérszabályozás konstrukcióját, mértékszabályait és potenciális hatályát megtárgyalja,
- a felfüggesztés esetleges megszüntetése legfeljebb az 1992. évre vonatkozzék. A következő évre a bértárgyalási rendszert újra kell indítani,
- a felfüggesztést megszüntető egyoldalú kormányzati intézkedés végrehajtása előtt a Tanács részletesen megvitatja a döntés indokait.

A munkavállalói oldal szerint a bérszabályozás hatálybaléptetése nem lehet diszkriminatív, annak az egész vállalkozási szférára kell vonatkoznia.

6. Az ÉT egyetértett azzal, hogy a Tanács 1992. évi bérmegállapodásainak a hatályosulását évközben legalább egyszer (május körül) át kell tekinteni, és a gazdasági élet szereplőit orientáló állásfoglalást kell kiadni a tapasztalatokról. (Ez a konzultáció és állásfoglalás részben független az 5. pont szerinti, feltételhez kötötten kötelező konzultációtól.)

7. Az ÉT indokoltnak tartja, hogy a vállalati átlagbérnövekedés méréséhez egységes számítási módszert (bázis megállapítási eljárást) kell alkalmazni. A mért átlagbér tartalma lényegében a KSH által meghatározott ún. statisztikai átlagbér tartalmának felel meg.

8. Az ÉT állást foglalt abban, hogy a bevezetésre kerülő bértárgyalási rendszer információs háttérét alapvetően a meglévő (illetve a korszerűsítés alatt lévő) statisztikai információs rendszerek bázisán kell megszervezni. Tartózkodni kell a gazdálkodó szervezetek adatszolgáltatási kötelezettségeinek a szélesítésétől.

Az ÉT Információs Bizottsága adjon áttekintést a Tanács számára a bértárgyalási rendszer információs háttéréről.

Az ÉT az 1992-es bérméchanizmussal kapcsolatos megállapodásra irányuló tárgyalásait egy hónap múlva folytatja. Addig

- a) a Bér- és Munkaügyi Bizottság fejezze be az 1-8. pontból adódó feladatok hozzá utalt kérdéseiben a szakértői előkészítő munkát;
- b) az ÉT ajánlja a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottságának, hogy folytasson konzultációt a költségvetési intézmények 1992. évi bérméchanizmusáról a közalkalmazottak és a köztisztviselők jogállásáról szóló törvényjavaslatok figyelembevételével. A KIÉB tárgyalások eredményeiről az ÉT tájékoztatást kér.

II.

A szociális partnerek megvitatták a kedvezményes üdültetés továbbfejlesztéséről készített előterjesztést és az alábbiakban állapodtak meg:

- Az Üdülési és Szanatóriumi Főigazgatóság kezelésében lévő üdülővagyon megfelelő hasznosítása érdekében közérdekű alapítvány létrehozását tartják szükségesnek.

Az alapítvány neve:

"Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány"

A felek megállapodtak az alapító okirat végleges szövegében.

- Az alapító okirat mellékletében felsorolt vagyon tárgyai felett rendelkezési joggal bíró, vagy ezt érintő vagyoni igényrel - kivéve a kooperációs szerződéseket - rendelkező szervezetek (alapítók) ezen jogosultságukat az alapítvány javára az elfogadott alapító okirat egyetértő aláírásával felajánlják.

Az ÉT munkavállalói oldalát alkotó szervezetek közül a Szolidaritás Szakszervezeti Munkásszövetség nem értett egyet a rendelkezési jog felajánlásának fenti megoldásával.

- Az alapítványt kuratórium vezeti, amelynek elnöke a mindenkorai népjóléti miniszter, helyettesét a munkavállalói oldal adja.
- A kuratórium létszámát legalább 12 fő, amin belül 50-50% arányban a Kormány, illetve az ÉT munkavállalói oldalának alapítványt aláíró 6 szervezete foglal helyet.
- A kormányzati oldal jogosnak tartotta a szövetkezeti tagok, valamint a munkaadók érdekképviselőinek (12 fő) jelenlétét a kuratóriumban, ezért felvállalta ezirányú igényük képviselését a kormányzati kuratóriumi létszámán belül (6 fős kormányzati részvétel esetén 1 főt ad a munkáltatói oldal).
- A munkavállalói oldal kifejezve aggályát az 1992. évi üdülés előkészítésével és finanszírozásával kapcsolatban.
- A munkavállalói oldal 1992. évre 1,2 md Ft költségvetési támogatást, valamint az adókedvezmények fenntartását tartja indokoltnak.

- Az 1992. évi működési feltételek biztosítására, valamint az alapítvány működési feltételeinek kidolgozására az alapítók képviselői 10 napon belül előkészítő bizottságot hoznak létre.

Érdekegyeztető Tanács Titkársága